

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZO ČSOP KNĚŽICE 2015

Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Kněžice je součástí celostátní organizace Českého svazu ochránců přírody (ČSOP), která je zaměřena na ochranu přírody, ekologickou výchovu, vzdělávání a osvětu.

ZO ČSOP Kněžice je zřizovatelem samostatné právnické osoby Chaloupky, o.p.s. a vlastníkem areálu Střediska ekologické výchovy Chaloupky.

OBSAH

HISTORIE ORGANIZACE.....	- 3 -
PERSONÁLNÍ ZÁZEMÍ ORGANIZACE.....	- 7 -
VÝZKUMNÁ A ODBORNÁ ČINNOST	- 8 -
PRAKTICKÁ PÉČE O PŘÍRODNĚ CENNÉ LOKALITY.....	- 9 -
VZDĚLÁVACÍ A OSVĚTOVÁ ČINNOST	- 13 -
DOBROVOLNICKÉ AKCE	- 13 -
AKCE PRO VEŘEJNOST	- 15 -
EXKURZE A SEMINÁŘE	- 15 -
PROJEKTY.....	- 16 -
PODPORA VZNIKU A ROZVOJE POZEMKOVÝCH SPOLKŮ	- 16 -
OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	- 17 -
GRANTY Z ISLANDU, LICHTENŠTEJNSKA A NORSKA.....	- 18 -
ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ V ROCE 2015.....	- 20 -
LIDÉ KOLEM ZO ČSOP KNĚŽICE.....	- 22 -

Název: 62/88 Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Kněžice
Sídlo: Kněžice 109, 675 21 Okříšky
Telefon: 721 321 281, 567 213 661
e-mail: info@csopknezice.cz
web: www.csopknezice.cz
IČO: 188 25 460
DIČ: CZ18825460, plátce DPH.
Bankovní spojení: 2600096738/2010 u Fio banka a.s.
Předseda: Ing. Václav Křivan
Hospodář: RNDr. Jozef Zetěk
Člen výboru: Ing. Jiří Kvasnička
Revizor: Mgr. Kateřina Feikusová
Registrace: dle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, u Ministerstva vnitra ČR pod čj. VSP/1-2123/90-R dne 2. 8. 1990.
Počet členů: 25
Počet zaměstnanců: 9 na 7,1 úvazku (z toho 1 pracovník na mateřské dovolené)

(stav k 31.12.2015)

HISTORIE ORGANIZACE

Český svaz ochránců přírody Kněžice zahájil svou činnost v roce 1988. Organizace byla založena pro členy dětského oddílu, kteří postupně odrůstali školním lavicím. **Dětský oddíl Mladých ochránců přírody** působil v Kněžicích od roku 1973. V roce 1984 započala dobrovolná péče o Přírodní památku Urbánkův palouk. Po dohodě ZŠ Kněžice, JZD Opatov, ONV Třebíč, Svazu družstevníků rolníků a Západosmoravského muzea Třebíč byl Urbánkův palouk dne 7. 2. 1985 vyhlášen jako "*Laboratoř v přírodě*" pro oddíl Mladých ochránců přírody při ZŠ Kněžice. Stal se tak místem pro rozvíjení biologických znalostí a dodnes přispívá k záchraně mizejících rostlinných druhů podhorských luk. Základy ZO ČSOP Kněžice byly tedy založeny na ekologické výchově dětí a mládeže a na péči o chráněná území v okolí Kněžic.

Od roku 1991 působí v rámci ZO ČSOP Kněžice **Středisko ekologické výchovy Chaloupky**. Členové ZO ČSOP Kněžice postupně budovali areál Chaloupek z bývalého loveckého zámečku - pozdější lesovny. Činnost střediska Chaloupky se postupně rozrůstala a směřovala zejména do oblasti výukových programů pro školy a vzdělávání pedagogických pracovníků. V roce 1995 bylo středisko Chaloupky zařazeno do sítě Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy jako první nestátní školské zařízení zaměřené na ekologickou výchovu a vzdělávání. Po dalších jednáních s MŠMT v roce 1998 založila ZO ČSOP Kněžice samostatnou právnickou osobu - obecně prospěšnou společnost s názvem "Chaloupky, o.p.s., školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání", která zcela přebrala výchovnou a vzdělávací činnost. Od roku 1999-2008 zůstalo ZO ČSOP Kněžice na starost provoz a údržba areálu Chaloupky, řízení Ekocentra, zajištění programů na ochranu přírody, údržba chráněných území a vedení dětského oddílu Mladých ochránců přírody Vydry. Od roku 2002 do roku 2010 pak ZO ČSOP Kněžice zastávala funkci **Regionálního centra ČSOP pro Vysočinu**.

Rok 2008 byl rokem velkých změn. Zemřela zakladatelka tradice ochrany přírody na Chaloupkách a dlouholetá předsedkyně ZO ČSOP Kněžice paní Mgr. Květoslava Burešová. Do pozice nové předsedkyně ZO ČSOP Kněžice byla jmenována Iveta Machátová. Od ledna byl přijat odborný pracovník Ing. Václav Křivan, který započal významný rozvoj ZO ČSOP Kněžice v oblasti ochrany přírody. V témže roce byl založen Pozemkový spolek Podhorácko (dnes **PS Chaloupky**) a odborné pracoviště **Centrum ochrany přírody Chaloupky**. Odborná činnost včetně praktické ochrany přírody se pod taktovkou ZO ČSOP Kněžice rozvinula tak, že v roce 2009 byli přijati další 3 odborní pracovníci na plný úvazek (Filip Lysák-botanik, Aleš Jelínek-entomolog, Kateřina Feikusová-projektový pracovník). Pracoviště Centra ochrany přírody Chaloupky se přesunulo ze střediska Chaloupky do vlastního objektu bývalé školy v Zašovicích. Dále v roce 2009 zahájila ZO

ČSOP Kněžice rovněž svou zemědělskou činnost spočívající v chovu ovcí a pastvě na přírodně cenných územích Vysočiny (PP Kamenný vrch, Salátův kopec, PR Údolí Brtnice). Zakoupili jsme prvních 10 ovcí plemene Cigaja.

Rok 2010 proběhl ve znamení dalšího rozvoje organizace. Počet zaměstnanců se zvýšil na 7 (Jitka Pechová-účetní, David Kucharič – managementový pracovník, Marta Vaverková-dendrolog), neboť se rozšířil nejen okruh pracovních aktivit (např. účast ve správních řízeních), ale i počet přírodně cenných lokalit, které jsme si vzali do dlouhodobé péče. Rozrůstající se stádo ovcí se přestěhovalo na nově zakoupený Jeřábkův statek vedle školy v Zašovicích. Spojení areálu školy a statku přineslo efektivnější propojení odborných činností s praktickou ochranou přírody a zázemí pro dobrovolníky. Ze Střediska ekologické výchovy Chaloupky do Zašovic se v tomto roce přesunulo také osvětové **Ekocentrum Chaloupky při ZO ČSOP Kněžice**. Významným počinem byla realizace řady projektů z Fondu Vysočiny, které přinesly nové poznatky o biodiverzitě našich zájmových lokalit. V tomto roce jsme rovněž navázali spolupráci s Fórem dárců, které spravuje portál „*Zapojim se.cz*“, která propojuje firemní dobrovolníky s neziskovými organizacemi.

V roce 2011 jsme napodruhé byli úspěšní v žádosti o podporu na rekonstrukci budovy nově vznikajícího Centra ochrany přírody a Ekocentra Chaloupky z Programu rozvoje venkova, kterou jsme podávali díky MAS Podhorácko. Rekonstrukce vnitřních prostor započala v říjnu 2011. Z programu Dřevo, postaveném na spolupráci ČSOP a Lesy ČR, a.s. byly prostory kanceláře vybaveny novým dřevěným nábytkem. V tomto roce byly spuštěny nové webové stránky ZO ČSOP Kněžice. Podobně jako jsme v 1998 vyčlenili školskou činnost v podobě Chaloupky, o.p.s., přikročili jsme v roce 2011 také k vyčlenění zemědělství do samostatného subjektu. Za účelem šetrného hospodaření v krajině mimo les jsme v lednu 2011 založili **Zemědělské družstvo Chaloupky**. K zajištění nejen praktické činnosti v lokalitách pozemkového spolku, ale také zemědělské činnosti byl přijat další managementový pracovník Karel Křivan (už je nás 8). Rok 2011 byl ve znamení práce s veřejností a rokem osvěty. Podařilo se nám ukončit několik úspěšných komunitních projektů s cílem zapojit veřejnost do ochrany přírody v místě jejich bydliště. Díky Nadaci VIA jsme zapojili občany Opatova na Třebíčsku do péče o stepní trávníky či památné stromy, díky Nadaci Veronica jsme pokračovali ve vysazování starých odrůd ovocných stromů ve Štěměchách na Třebíčsku a díky Nadaci Partnerství jsme mohli zahájit osvětovou i praktickou činnost na záchranu modráška hořcového v obci Štítary na Znojemsku. Rok 2011 byl rovněž rokem nejintenzivnější práce na osvětové kampani „*Podpora biodiverzity na Českomoravské vrchovině*“ spolufinancované SFŽP. V rámci této kampaně jsme pořádali desítky přednášek a exkurzí, publikovali v novinách, časopisech a rozhlase nebo zorganizovali konferenci ve spolupráci s Krajem Vysočina.

V roce 2012 byla dokončena rekonstrukce vnitřních prostor našeho pracoviště v Zašovicích a pokračovaly práce na zvelebování stájí, zahrady a zázemí pro praktickou činnost pozemkového spolku na statku v Zašovicích. Úspěšně byla ukončena intenzivní osvětová kampaň ZO ČSOP Kněžice a všechny odborné síly byly vrženy na přípravu projektu na záchranu lokalit s výskytem smilů písčitého na Třebíčsku podávaného do Operačního programu životního prostředí. Ačkoliv byl projekt po dlouhé době připraven a hodnocení vybrán, podmínky realizace projektu se během té doby změnil tak, že jsme nemohli plánované činnosti zahájit. Na volnou nohu odchází náš vynikající botanik Filip Lysák a přichází nová posila v péči o lokality pozemkového spolku Jiří Špaček. V tomto roce pořádáme již 5. ročník oblíbeného **pracovního semináře pro NNO, zástupce státní správy i samosprávy a odborná pracoviště na Vysočině** s názvem „*Ochrana přírody na Českomoravské vrchovině*“. Rokem 2012 započala dosud nejdéle trvající spolupráci mezi naší NNO a obcí v péči o přírodně cennou nechráněnou lokalitu v majetku obce a to v Boskovštejně na Znojemsku.

Na začátku roku 2013 se nám podařilo díky podpoře ČSOP z Programu na podporu vzniku a rozvoj pozemkových spolků dosáhnout pronájmu zhruba 10 ha pozemků v nedalekém Radoníně (asi 2 km od Zašovic) včetně velké stodoly v opuštěném areálu JZD. Tento areál navazuje na velmi zachovalé, historicky významné pastviny v údolí Radonínského potoka. Obnovu pastvin jsme zahájili ještě v témže roce. Nikdo v té době netušil, že malebné údolí se stane již brzy našim novým působištěm. Názory na spolupráci Zemědělského družstva Chaloupky provozující svou činnost na statku v Zašovicích a ZO ČSOP Kněžice se mezi námi a provozovatelem ZD rozcházely čím dál více, až jsme se na podzim 2013 rozhodli zakoupit stodolu v Radoníně a přesunout **Centrum ochrany přírody Chaloupky ze Zašovic do Radonína**. Ztráta zázemí vybavené kanceláře nás tak nebolela jako ztráta zázemí pro dobrovolníky léta pomáhající ZO ČSOP Kněžice. V roce 2013 naposledy proběhly 2 tradiční víkendovky pro dobrovolníky (Na pomoc jarní a podzimní přírodě) a letní tábor Kosení. Zato firemních dobrovolníků se u nás do roku 2013 vystřídal desítky, např. z firem Kooperativa, ČSOB, ING nebo T-Mobile. Od roku 2013 až dodnes vydrželi pouze neúnavní dobrovolníci z brněnské pobočky firmy E.ON. V tomto roce jsme zahájili dvouletou spolupráci s pobočkou České společnosti ornitologické na Vysočině a podíleli se na řadě přírodovědných průzkumů v rámci projektů „*Revitalizace rašeliniště v PR Chvojnov*“ a „*Ochrana hnízdišť bekasiny otavní*“. V roce 2013 ukončil činnost skupinka **Mladých ochránců přírody** (MOP) Vydry úzce spjatý se ZŠ Okříšky.

Pro poznání hodnoty lokality Údolí Radonínského potoka v místě našeho nového působiště a správné naplánování dalších zásahů byl díky podpoře z programu ČSOP Ochrana biodiverzity v roce 2014 proveden podrobný průzkum bezobratlých (brouci, denní motýli, pavouci). Již při stěhování jsme zjistili, že lokalita má nejen vysokou přírodní hodnotu, ale i nečekaný potenciál pro rozvoj naší další praktické činnosti. K naší radosti se nám v tomto roce podařilo odkoupit i zbytek provozních budov v areálu bývalého JZD a naše zvířecí farma se mohla směle začít rozrůstat o další zvířata. Rozrostl se i náš pracovní tým o dalšího managementového pracovníka, přidává se k nám Petr Veselý. Osvětové Ekocentrum Chaloupky muselo být sice dočasně přesunuto zpět do střediska Chaloupky nedaleko Kněžic, ale to nám nebránilo se věnovat osvětě a veřejnosti alespoň v terénu dále (např. exkurze pro městy Okříšky, řada přednášek, exkurzí či pracovních akcí v Boskovštejně nebo účast v kampani Setkání s přírodou). Největším úspěchem bylo však zahájení dvouletého projektu na Dačicku s názvem „*Záchrana společenstev suchých trávníků v údolí Vápovky*“ podaného v **Operačním programu životního prostředí** našim dlouholetým partnerem společností ALKA WILDLIFE, o.p.s. V roce 2014 končí dva na sebe navazující malé komunitní granty v Boskovštejně, kde se nám podařilo přimět místní obyvatele k založení vlastního spolku na ochranu přírodního dědictví jejich obce a převzetí péče o lokality, které objevila a záchranné práce zahájila ZO ČSOP Kněžice. Na sklonu roku 2014 finišují přípravy na prodej statku v Zašovicích.

Na začátku roku 2015 se konečně uskutečnily závěrečné kroky vedoucí k prodeji statku v Zašovicích. Naše Ekocentrum Chaloupky zůstalo ještě i tento rok ve Středisku ekologické výchovy Chaloupky. To nám však nebránilo dále se věnovat jak našim dobrovolníkům, tak firemním, uspořádat vycházky pro veřejnost v lokalitách, kde pracujeme či zorganizovat další ročník žádaného odborného semináře. Hlavní náplní terénních prací bylo budování pevných ohrad v údolí řeky Vápvky nedaleko Dačic, kde se naplno rozjel výše zmiňovaný projekt z OPŽP, a následná pastva ovcí. Druhým stěžejním projektem byl projekt „*Přírodní rozmanitost Vysočiny*“ podpořený **grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska**. Jedná se o dvouletou spolupráci s Pobočkou ČSO na Vysočině, která spočívá ve zpracování regionálních seznamů pavouků, vybraných skupin brouků a vážek. S podporou sdružení neziskovek na Vysočině KOUS Vysočina, z.s. jsme se pokusili vzkřísit a omladit naši dobrovolnickou základnu na akci „*Kosení s robátky*“. Po několika jednáních s naším rakouským partnerem Naturschutzbund Niederösterreich se nám nepodařilo stát se součástí přeshraničního česko-rakouského projektu připravovaného do programu INTERREG VA 2014-2020. Podařilo se nám však navázat spolupráci s norskými kolegy z **norské neziskové organizace Naturvernforbundet i Buskerud** v rámci startujícího projektu „*Ochrana našich nejohroženějších biotopů - mokřadů a stepí - prostřednictvím pozemkových spolků*“ podaného ústředím ČSOP a rovněž podpořeného grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska. Kolegové z Norska v červnu 2015 navštívili také vybrané lokality našeho Pozemkového spolku Chaloupky na Vysočině.

PERSONÁLNÍ ZÁZEMÍ ORGANIZACE

Ing. Václav Křivan – vedoucí Centra ochrany přírody Chaloupky a odborný pracovník

Studium na Zemědělské fakultě Jihočeské univerzity, Využívání a ochrana zemědělské krajiny (1995 – 2000), Správa CHKO Třeboňsko (2000-2003) – odborný pracovník OP (Natura 2000, plány péče o MZCHÚ, management), Správa NP Podyjí (2004-2007) - odborný pracovník – zoolog (zoologie, Natura 2000, management). Od roku 2000 práce na entomologických průzkumech a posudcích pro ochranu přírody, od roku 2005 monitoring vybraných evropsky významných druhů hmyzu (jasoň dymnivkový, klínatka rohatá a žlutonohá, brouci, ...), od roku 2008 entomologické inventarizační průzkumy a plány péče o EVL v Jihomoravském kraji, příprava podkladů pro projekty implementace Natury 2000 do OPŽP v Jihočeském kraji, koordinátor programu „Brouci“ v rámci programu ČSOP „Ochrana biodiverzity“. Od začátku roku 2008 odborný pracovník Centra ochrany přírody ČSOP Kněžice, předseda ZO ČSOP Kněžice.

Specializace: brouci, motýli, vážky, ptáci; pastviny, xerothermní trávníky, světlé lesy; péče o lokality zaměřená na bezobratlé živočichy.

Mgr. Aleš Jelínek - odborný pracovník

Studium na PřF Ostravské univerzity (1994 – 1997) a PřF Univerzity Karlovy v Praze (1997 – 1999), obor zoologie bezobratlých. Praxe ve státní správě ochrany přírody na OŽP MěÚ Dačice (2003 – 2009), spolupráce na zpracování inventarizačních průzkumů, plánů péče o ZCHÚ a biologických hodnoceních především v Jihočeském kraji, monitoring raka říčního a vydry říční, spolupráce na přípravě implementace soustavy Natura 2000 v JČ kraji. Od začátku roku 2009 odborný pracovník Centra ochrany přírody ČSOP Kněžice, člen ZO ČSOP Kněžice.

Specializace: pavouci, denní motýli, vydra; xerothermní trávníky, rašelinné louky;

Mgr. Kateřina Feikusová – projektový pracovník

Studium na PřF Masarykovy univerzity v Brně, obor systematická zoologie a ekologie (1995-2003). Praxe v přírodovědeckém výzkumu na Ústavu biologie obratlovců (2000-2003) – odborný pracovník oddělení Ekologie ptáků a v ochraně přírody na Správě NP Podyjí (2006-2009) – mezinárodní vztahy (bilaterální NP Podyjí-Thayatal, Federace EUROPARC, Evropský diplom). V letech 2001-2003 účast na mapování hnízdního rozšíření ptáků v ČR. Od března 2009 projektový pracovník Centra ochrany přírody ČSOP Kněžice, revizor ZO ČSOP Kněžice.

Specializace: příprava a koordinace projektů, agenda Pozemkového spolku Chaloupky, vedoucí Ekocentra Chaloupky, zemědělské dotace, firemní dobrovolnictví, webové stránky, mezinárodní vztahy, PR

Jitka Pechová – účetní

Studium na SPŠ v Jihlavě, obor automatizační technika (ukončení 1991) a na Obchodní akademii v Třebíči (ukončení 1994). Od května 2010 pracovník Centra ochrany přírody Chaloupky při ČSOP Kněžice, člen ZO ČSOP Kněžice.

Specializace: účetnictví a správa daní

Bc. David Kucharič, DiS – odborný managementový pracovník

Studium na VOŠ zemědělské v Táboře, obor Pozemkové úpravy a ekologie krajiny (2002-2005) a na FSS Masarykovy univerzity v Brně, obor Environmentální studia a pedagogika (2005-2009). Člen České společnosti ornitologické a ZO ČSOP Kněžice. Od května 2010 pracovník Centra ochrany přírody Chaloupky při ČSOP Kněžice.

Specializace: péče o lokality Pozemkového spolku Chaloupky, extenzivní pastva ovcí, práce se dřevem, pozemková evidence

Ing. Marta Vaverková – odborný pracovník, t.č. na mateřské dovolené

Studium na ZF MZLU Brno, obor zahradní inženýrství (1996-2001). Praxe ve státní správě OŽP MěÚ Třebíč (2006-2010) - referent oddělení ochrany přírody a krajiny. Zajišťování agendy správy složky životního prostředí - ochrany přírody a krajiny a zajišťování agendy dle zákona o poskytování škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Mapování a monitoring krajiny a jejích přírodních složek. Péče o památné stromy. Ochrana dřevin a povolování kácení ve správním řízení. Od září 2010 odborný pracovník Centra ochrany přírody ČSOP Kněžice.

Specializace: agenda a zastupování ve správních řízeních, dendrologie, ovocnářství – staré krajové odrůdy

Managementovní pracovníci: Karel Křivan (od dubna 2011), Jiří Špaček (od května 2012), Petr Veselý (od března 2014)

VÝZKUMNÁ A ODBORNÁ ČINNOST

Centrum ochrany přírody Chaloupky je profesionálním odborným pracovištěm ZO ČSOP Kněžice, které vzniklo v roce 2008. Provádí odbornou a praktickou ochranu přírody. Zabývá se především výzkumem a ochranou biodiverzity a krajiny. Centrum ochrany přírody Chaloupky působí hlavně v jižní polovině kraje Vysočina (Třebíčsko, Jihlavsko), ale velká část jeho aktivit je směřována i do okolních regionů (Znojensko, Dačicko, Jemnicko). Odborné aktivity centra však sahají i do tak vzdálených oblastí ČR jako je České středohoří, Orlické hory, Vyškovsko nebo Břeclavsko.

Centrum ochrany přírody Chaloupky se zaměřuje na:

- průzkumy „našeho“ regionu, vyhledávání ochránářsky cenných území – zejm. stepní trávníky, mokré louky a rašeliniště, lesní přírodní biotopy centrální Vysočiny
- specializované výzkumy a monitoring jednotlivých druhů rostlin a živočichů, detailně sledujeme druhy s velkým bioindikačním významem (brouci, motýli, vážky, pavouci, ptáci, obojživelníci, plazi, vyšší rostliny, mechorosty)
- nezávislý monitoring evropsky významných lokalit soustavy Natura 2000, monitoring předmětů ochrany - živočichů, rostlin a přírodních biotopů, jsme členem Koalice pro Naturu
- nezávislé průzkumy a monitoring v chráněných územích, podchycení dosud pomíjených „vedlejších“ předmětů ochrany, modifikaci praktické péče v jejich prospěch
- průzkumy ochránářsky cenných lokalit z hlediska potřeby revitalizačních opatření, přípravu revitalizačních projektů do OPŽP
- rozvíjení metod bezkolizní ochránářské péče (vypořádání a sladění zájmů ochrany všech skupin rostlin a živočichů, resp. předmětů ochrany), experimentální ověřování metod
- zkoumání historie krajiny, historie jednotlivých lokalit a tradičních způsobů hospodaření
- monitoring výskytu a likvidaci invazních druhů rostlin

Tab. č. 1: Odborná činnost v roce 2015

Průzkum, monitoring, publikace	Pro koho?
Monitoring evropsky významných druhů Natura 2000 v ČR	AOPK ČR
Průzkum vodních brouků a vážek PR Rybník Březina	Mokřady - ochrana a management
Péče o volně žijící živočichy	Město Třebíč
Monitoring motýlů	Biologické centrum AV ČR
Odborná garance programu "Brouci a motýli"	ČSOP
Průzkum vodních brouků a vážek Okrouhlík, Hliniště	Mokřady - ochrana a management
Zoologický průzkum údolí Jevišovky v Boskovštejně	Boskovštejn - místo pro život
Příprava a tisk publikace	Město Třebíč

PRAKTICKÁ PÉČE O PŘÍRODNĚ CENNÉ LOKALITY

Provádění praktické péče na lokalitách mimořádných přírodních hodnot je dlouhodobou činností, ba přímo strategií ZO ČSOP Kněžice. Za účelem chránit a pečovat o drobné většinou nechráněné mizející biotopy na Vysočině byl ke dni 6. 3. 2008 založen Pozemkový spolek Podhorácko (dnes Pozemkový spolek Chaloupky). Základem pozemkového spolku se staly dva pozemky v blízkosti Střediska ekologické výchovy Chaloupky u Nové Brtnice. Významným impulzem pro rozvoj pozemkového spolku bylo založení Centra ochrany přírody Chaloupky - odborného pracoviště při ZO ČSOP Kněžice v roce 2009. Personální odborná kapacita umožnila intenzivnější vyhledávání významných přírodně cenných území i drobnějších lokalit, vlastní provádění kvalitních průzkumů, následné efektivnější jednání s vlastníky a v neposlední řadě lepší zázemí pro praktickou péči a celkové vedení pozemkového spolku. Již v roce 2009 byla ZO ČSOP Kněžice úspěšně vykoupena první významná lokalita v obci Štěměchy. Druhou lokalitu v obci Krasonice se podařilo vykoupit v roce 2014. Kromě 2,3 ha přírodně cenných lokalit ve Štěměchách a Krasonicích vlastní ZO ČSOP Kněžice zhruba 20 ha z přírodního hlediska nezajímavých pozemků (dříve intenzivně obhospodařované louky a pole). Na 14 ha těchto pozemků ZO ČSOP Kněžice provozuje svou zemědělskou činnost v režimu ekologického zemědělství, která poskytuje zázemí pro praktické ochrannářské činnosti ZO ČSOP Kněžice především Pozemkového spolku Chaloupky. ČSOP Kněžice je vlastníkem stáda o 150 kusech ovcí, se kterým svépomocí zajišťuje pastvu na chráněných i nechráněných územích na pomezí Třebíčska, Jihlavska a na Znojemsku a Dačicku.

V roce 2015 koupil PS Chaloupky dalších 0,67 ha a získal nových 3,25 ha přírodně cenných pozemků pronájmem. V současné době má Pozemkový spolek Chaloupky ve vlastnictví cca 3 ha přírodně cenných pozemků, dále cca 33 ha pronajatých pozemků, uzavřené písemné dohody o spolupráci na cca 5 ha pozemků a získané písemné souhlasy vlastníků na cca 45,8 ha pozemků, dohromady v 29 lokalitách na přírodně cenných nechráněných územích tří krajů. Na 21 nechráněných územích provedl PS v roce 2015 ochrannářské zásahy na ploše 38,3 ha. Dále v roce 2015 zajistil PS péči o 10,8 ha v osmi maloplošných chráněných územích v kraji Vysočina (2 ha v PR Na Podlesí, 1 ha v PP Urbánkův palouk, 2 ha v PP Kamenný vrch, 1 ha v PP Na kopaninách, 2 ha v PP Jalovec, 0,3 ha v PP Jersínská stráž, 1,5 ha v PP Ptáčovské rybníky, 1 ha v PP Rybníky v Pouštích).

Tab. č. 2: Seznam nechráněných území v péči Pozemkového spolku Chaloupky v roce 2015 (tučně lokality, kde nebylo provedeno žádné opatření). Uvedené výměry označují rozlohu dotčených pozemků, rozsah péče se každoročně mění.

	lokality	kraj	jednáno s	vztah k pozemku
1	Kleniční vrch (1,2 ha)	Jihočeský	město Dačice	písemný souhlas
2	Mutišov (0,9 ha)	Jihočeský	soukromý vlastník	písemný souhlas
3	Řečické rybníčky (4,2 ha)	Jihočeský	soukromý vlastník	dohoda o spolupráci
4	Toužín - (1,2 ha)	Jihočeský	město Dačice	písemný souhlas
5	Měchouňský kopec (4,9 ha)	Jihomoravský	obec Boskovštejn	písemný souhlas
7	Lubnické stráně (11,6 ha)	Jihomoravský	obec Lubnice	písemný souhlas
8	Štítary (1,4 ha)	Jihomoravský	městys Štítary	smlouva o nájmu
9	Nový Svět (2,7 ha)	Jihočeský	obec Český Rudolec	smlouva o nájmu
10	Šamonín (0,7 ha)	Vysočina	město Brtnice	dohoda o spolupráci
11	Jemnice (1,3 ha)	Vysočina	Pozemkový fond ČR	smlouva o nájmu
12	Lůmek u Maškova mlýna (1,9 ha)	Vysočina	obec Krasovice	vykoupeno PS, písemný souhlas
13	Martinická cihelna (4,4 ha)	Vysočina	Podstatzký- Lichtenstein	smlouva o nájmu, dohoda o spolupráci
14	Pod Vrkočem (2,3 ha)	Vysočina	Podstatzký- Lichtenstein	smlouva o nájmu
15	Opatovské stráně (1,8 ha)	Vysočina	městys Opatov	písemný souhlas
16	Údolí Radonínského potoka (12,1 ha)	Vysočina	obec Radonín, soukromý vlastník	smlouva o nájmu
17	Štěměchy – úvoz (2,7 ha)	Vysočina	obec Štěměchy	písemný souhlas
18	Štěměchy-Na Vrchách (1,7 ha)	Vysočina	obec Štěměchy	vykoupeno PS
19	Štěměchy-nad koupalištěm (0,9 ha)	Vysočina	obec Štěměchy	písemný souhlas
20	Rybníky V Pouštích (4,8 ha)	Vysočina	město Třešť a Lesy ČR	písemný souhlas
21	Kunšovec (0,7 ha)	Vysočina	soukromí vlastníci	písemný souhlas
22	Vladislav (7,2 ha)	Vysočina	městys Vladislav	písemný souhlas
23	Salátův kopec (7,6 ha)	Vysočina	obec Zašovice	smlouva o nájmu
24	Pod Vidlákem (1 ha)	Vysočina	zemědělské družstvo Opatov	písemný souhlas
25	Prameniště u Předína (3,2 ha)	Vysočina	obec Předín	smlouva o nájmu
26	Strážní vrch (0,8 ha)	Vysočina	soukromý vlastník	písemný souhlas
27	V Jalovčí (0,7 ha)	Vysočina	soukromý vlastník	vykoupeno

Náplní Pozemkového spolu Chaloupky je pečovat především o maloplošná nechráněná území. ZO ČSOP Kněžice však již přes 20 let pečuje o maloplošná chráněná území kraje Vysočina - o PP Urbánkův palouk a PR Na Podlesích. Od roku 2009 udržuje také PP Kamenný vrch u Heraltic, PR Údolí Brtnice a PP Dubová stráž (Jihočeský kraj). Od roku 2010 přibyl do péče ZO ČSOP Kněžice ještě další chráněné území Vysočiny - PP Na Kopaninách u Radonína. Management dalších chráněných ploch provádí pro Magistrát města Jihlava nebo AOPK ČR.

Od roku 2009 zahrnuje péče o lokality na pomezí Třebíčska a Jihlavska nově také pastvu vlastními zvířaty. ZO ČSOP Kněžice pořídila prvních 10 ovcí Cigája v lednu 2009. Zázemí pro vlastní stádo ovcí čítající na konci roku 2015 již 150 zvířat buduje ZO ČSOP Kněžice statku v Radoníně. Celoroční pastviny o rozloze 12,1 ha v údolí Radonínského potoka navazují na areál statku. Oplůtková pastva během vegetační sezóny probíhá paralelně na několika lokalitách ve třech krajích. Praktická činnost ZO ČSOP Kněžice je každoročně podpořen dotací SZIF na zemědělskou činnost a chov ovcí. Dále je činnost Pozemkového spolku Chaloupky podpořena Českým svazem ochránců přírody z programu „Místo pro přírodu“, z projektů podaných ČSOP Kněžice do výběrových řízení různých nadací (např. Partnerství, VIA, Veronica) či z programů Ministerstva životního prostředí (Program péče o krajinu a Podpora činnosti NNO).

Tab. č. 3: Seznam lokalit v péči PS Chaloupky, kde byla péče v roce 2015 pokryta ze státního příspěvku (Program péče o krajinu MŽP) nebo krajského příspěvku

lokalita	administrátor	podpora (Kč)
Velké Meziříčí-Pod Martinickou cihelnou	AOPK Havlíčkův Brod	26 910,-
Netín - Pod Vrkočem	AOPK Havlíčkův Brod	16 900,-
Krasonice- Lůmek u Maškova mlýna	AOPK Havlíčkův Brod	31 360,-
Lubnice- Lubnické stráně	AOPK Brno	21 600,-
Opatov - Pod Vidlákem	AOPK Havlíčkův Brod	15 000,-
Štěměchy - Úvoz	AOPK Havlíčkův Brod	9 000,-
Štěměchy - Louka nad koupalištěm	AOPK Havlíčkův Brod	7 200,-
Toužínské stráně, Kleniční vrch, Nový Svět, Mutišov	AOPK České Budějovice	56 638,-
Okříšky - Strážní vrch	AOPK Havlíčkův Brod	7 200,-
Štítary	Jihomoravský kraj	16 000,-

Tab. č. 4: Seznam chráněných i nechráněných území, kde byla péče v roce 2015 provedena na smlouvu o dílo (netýká se PS Chaloupky)

lokalita	správce	podpora (Kč)
PR Na podlesích	Kraj Vysočina	48 200,-
PP Urbánkův palouk	Kraj Vysočina	22 000,-
Jezdovice	EKOIMPEX Vysočina s.r.o.	27 243,-
V Lisovech	EKOIMPEX Vysočina s.r.o.	62 069,-
PP Jalovec, PP Kamenný vrch, PP Jersínská stráň, PP Na Kopaninách	AOPK	155 485,-
VKP Vřesoviště u Suché	Magistrát Jihlava	40 464,-
VKP Ovčák, k.ú. Jestřebí u Brtnice	Magistrát Jihlava	21 494,-
Obnova biotopu pastvou v PP Moravská Dyje	Kraj Jihočeský	42 350,-
PP Ptáčovské rybníky	Kraj Vysočina	29 800,-
NPR Vizír	AOPK Třeboň	30 000,-
PR Rybníky v Pouštích	Kraj Vysočina	24 880,-
Třebíč- Hrádek	Město Třebíč	38 000,-

VZDĚLÁVACÍ A OSVĚTOVÁ ČINNOST

Ekocentrum Chaloupky při ZO ČSOP Kněžice má statut osvětového ekocentra a sídlí od roku 2014 dočasně na Středisku ekologické výchovy Chaloupky nedaleko Kněžic. V roce 2015 převzalo SEV Chaloupky po dohodě s Ekocentrem Chaloupky úplně do svých rukou organizaci místního a krajského kola přírodovědné soutěže „Zlatý list“ pro základní školy a krajského kola soutěže „Ekologická olympiáda“ pro střední školy. Do roku 2013 ekocentrum každoročně pořádalo jarní a podzimní víkendové brigády „Na pomoc jarní/podzimní přírodě“ a letní týdenní tábor „Kosení“ na chráněných i nechráněných územích v okolí Kněžic. Tyto akce však vyžadují zázemí pro dobrovolníky (strava a ubytování), které již druhým rokem budujeme nově na statku v Radoníně, a proto jsme práci s dobrovolníky dočasně omezili. Ekocentrum každoročně pořádá populárně-naučné vycházky především v lokalitách, o které pečuje Pozemkový spolek Chaloupky, a přednášky pro širokou veřejnost. V roce 2015 jsme se vydali za humna Okříšek a do údolí říčky Vápvky, kde jsme veřejnosti představovali svou práci a hodnoty těchto lokalit. V neposlední řadě organizuje ekocentrum odborný seminář s názvem „Ochrana přírody na Českomoravské vrchovině“ pro další NNO, zástupce samosprávy, státní správy a odborných organizací v kraji Vysočina. Letos proběhnul již 8. ročník tohoto uznávaného semináře.

DOBROVOLNICKÉ AKCE

Praktická péče na lokalitách se neobejde bez pomoci dobrovolníků. Dobrovolníci pomáhají ZO ČSOP Kněžice již od roku 1984. Do roku 2013 se každoročně pravidelných dobrovolnických akcí zúčastnilo přes 40 dobrovolníků a odpracovalo se přibližně 1000 hodin. Tato tradice byla dočasně přerušena z důvodu absence zázemí pro dobrovolníky a tak jsme v roce 2015 neváhali využít nabídky ubytování od SEV Chaloupky a výzvy KOUS Vysočina, z.s. pro příjem žádosti do programu **Mimořádné podpory NNO - Akce pro přírodu** a uspořádali jsme ve dnech 5.-7.6.2015 akci s názvem „Kosení s robátky“ pro naše „staré“ dobrovolníky nově s jejich rodinami.

Dobrovolníci se během pátečního večera sjížděli na SEV Chaloupky, kde měli připraveno zázemí pro sebe i své děti (nocleh, strava). Dle počasí, momentálního stavu sezonních prací a potřeby zapojení většího počtu dobrovolníků se nakonec pracovalo na nechráněném území v údolí Radonínského potoka u obce Radonín, okr. Třebíč. Tuto lokalitu, jejíž rozloha čítá cca 10 ha a představuje bývalé obecní pastviny, má náš Pozemkový spolek Chaloupky v péči od roku 2013. Lokalita zarůstá třtinou křovištní, ruderalními druhy jako kopřiva dvoudomá a přirozeně křovinami. Dobrovolníci vysekávali křovinořezy kopřivy v degradovaných částech údolí, vyhrabávali a vytahovali na plachtách posečenou biomasu z podmáčených, pro zemědělskou techniku nepřístupných míst a pomáhali s balíkováním sena pro naše stádo ovcí, které lokalitu spásá. Zároveň byly zkontrolovány a opraveny ohrady po zimním období. Práce probíhaly po oba dva dny víkendu. Součástí víkendového setkání byla i exkurze na nejbližší chráněné území PP Urbánkův palouk plnou kvetoucích vstavačů, kterou dobrovolníci kosí o prázdninách, kdy už jsou tyto vzácné orchideje odkvetlé. Dobrovolníci si sami hradili dopravu a ubytování, příspěvek Kraje Vysočina byl použit na nákup potravin a pracovních pomůcek.

Akce byla finančně podpořena Krajem Vysočina a KOUS Vysočina, z.s.

Součástí práce ZO ČSOP Kněžice s dobrovolníky se pomalu ale jistě stává firemní dobrovolnictví. Spolupráce s Fórem dárců započatá v roce 2010 každoročně spočívá v uspořádání 1-2 pracovních akcí na našich lokalitách, kde jsou dobrovolníkům představeny hodnoty vybraného území, způsob péče o ohrožené biotopy či druhy a principy fungování neziskových organizací a pozemkových spolků v ochraně přírody. Svůj dobrovolnický den spočívající v pomoci s péčí na vybrané lokalitě ZO ČSOP Kněžice si firmy vybírají z bohaté nabídky na serveru www.zapojimse.cz. Zaměstnavatel hradí svým zaměstnancům účastnícím se dobrovolnického dne stravu a pracovní pomůcky. Naše organizace zajišťuje pracovní nástroje, pomůcky a program. Letos jsme uspořádali tři dobrovolnické dny.

Dne 25.5.2015 k nám zavítalo 16 dobrovolníků z firmy ČEZ. Polovina dobrovolníků stavěla nové ohrady pro ovce v údolí Vápovky nedaleko Jersic. Práce spočívala v rozvezení akátových kůlů a dřevěných desek po obvodu pastviny, poté zatlukání kůlů a přišroubování tří vodorovných desek do jednotlivých polí ohrady. Pastva ovcí v údolí Vápovky je součástí projektu z OPŽP, který je zaměřen na záchranu ohrožených společenstev suchých trávníků a stepí. V údolí Vápovky pracujeme od roku 2015 na třech různých lokalitách. Druhá polovina dobrovolníků zůstala na základně ZO ČSOP Kněžice v Radoníně a věnovala se kosení nedopasků v stabilních ohradách na zimovišti, pálení vykloučených křovin a úklidu v areálu ZO ČSOP Kněžice. Dále připravovali další materiál na výrobu ohrad pro výše uvedené lokality v údolí Vápovky.

V roce 2015 přijeli zaměstnanci brněnské kanceláře firmy E.ON do Boskovštejna hned dvakrát, aby pomohli s údržbou obecního stoletého třešňového sadu, který má v péči naše organizace a kde spolu s obcí obnovujeme tradiční hospodaření. V jarním termínu dne 5.6.2015 dobrovolníci kosili přístupové cesty do sadu, plochy okolo naučných cedulí a populárně vzdělávacích prvků v sadu (broukoviště, hadník, kamenná zídka, mrtvé dřevo) a okolo nádrže na vodu. Dále uklízeli spadané a suché dřevo na broukoviště, sbírali kameny na zídku, vystřihávali výmladky po keřích na posekaných cestách, zalívali vysázené stromy, hrabali posekanou trávu a stahovali ji na plachtách do hadníku. V podzimním termínu dne 27.10.2015 dobrovolníci kosili nespasené plochy a nedopasky po pastvě ovcí, hrabali posekanou trávu a stahovali ji na plachtách na hromadu ke spálení, vyřezávali křoviny, pořezali větší polámané větve starých třešní a ukládali je na broukoviště, uklízeli drobné větve.

AKCE PRO VEŘEJNOST

Ekocentrum Chaloupky při ZO ČSOP Kněžice společně s komisí životního prostředí rady městyse Okříšky uspořádalo dne 2.5.2015 pro všechny milovníky přírody (nejen občany Okříšek) přírodovědnou vycházku za humna Okříšek, kde působí náš Pozemkový spolek Chaloupky. Asi 7 km dlouhá dopolední vycházka vedla od zámku nejprve na Strážní vrch, který od roku 2015 s písemným souhlasem soukromého vlastníka kosíme, kolem Pilňáku ke studánce U andělíčka a posléze k polderu a staré vodárně. Účastníci vycházky slyšeli, jak pečovat o přírodně cenná bezlesí z úst našich odborníků a shlédli ukázkou proutkaření, našli největší mraveniště v okolí Okříšek i záplavu petrklíčů.

Druhou letošní akci pro veřejnost uspořádalo Ekocentrum Chaloupky při ZO ČSOP Kněžice se společností Alka Wildlife, o.p.s. dne 24.10.2015 a jednalo se také o přírodovědnou vycházku tentokrát do údolí říčky Vápvky. Vycházka byla určena především pro občany a zastupitelé obcí Jersice a Červený Hrádek, dále pro vlastníky pozemků v údolí Vápvky, ale také pro širokou veřejnost, všechny milovníky přírody a příznivce tradičního hospodaření v krajině. Odborníci z obou neziskovek podali všem zájemcům informace o našem novém společném projektu v údolí Vápvky, ukázali nově vybudované pastviny a seznámili je s významem a způsobem péče o tyto ohrožené plochy.

EXKURZE A SEMINÁŘE

Tradičně v lednu, letos ve dnech 29.-30.1.2015, jsme uspořádali již 8. ročník pravidelného odborného semináře pro všechny zájemce z řad jiných NNO, odborných institucí, státních organizací či krajských samospráv, ale i pro veřejnost na téma "*Rozmanitost přírody a ochrana přírody na Vysočině*". Tento ročník se konal ve spolupráci s pobočkou ČSO na Vysočině. Akce se uskutečnila v prostorách Výukového střediska ČVUT v Telči. Hlavní témata setkání byla: novinky v poznání biodiverzity v oblasti Českomoravské vrchoviny a management přírodních biotopů, zkušenosti z praxe, teoretické poznatky a příklady. Semináře se zúčastnilo přes 50 účastníků převážně z kraje Vysočina, ale také z Jihočeského a Jihomoravského kraje. Program všech ročníků odborného semináře najdete na našich webových stránkách.

PROJEKTY

Tab. č. 5: Přehled podpořených projektů vyúčtovaných v roce 2015

projekt	donátor	podpora (Kč)
Podpora rozvoje Pozemkového spolku Chaloupky v roce 2015	ČSOP	40 000,-
Záchrana společenstev suchých trávníků v údolí Vápovky	ALKA Wildlife, o.p.s.	885 501,-
Přírodní rozmanitost Vysočiny	Pobočka ČSO na Vysočině	132 095,-
Ochrana našich nejohroženějších biotopů – mokřadů a stepí- prostřednictvím pozemkových spolků	ČSOP	45 498,-

PODPORA VZNIKU A ROZVOJE POZEMKOVÝCH SPOLKŮ

V rámci projektu „Podpora rozvoje Pozemkového spolku Chaloupky v roce 2015“ došlo v roce 2015 k dohodě o odkupu pozemku p.č. 426 o výměře 6726 m² v nové lokalitě V Jalovčí, k.ú. Víška u Kněžic, která se nachází nedaleko sídla ZO ČSOP Kněžice. Na další části pozemků v území, které má v nájmu ZVOZD Horácko Opatov, bylo dojednáno uzavření podnájemní smlouvy. Od roku 2016 bude na lokalitě zahájena péče na ploše zhruba 3 ha. Dalším úspěchem projektu byla dohoda s vodárenskou společností na podmínkách hospodaření na loukách v okolí prameniště na další nově vytipované lokalitě Prameniště u Předína, k.ú. Předín a obec pozemky bezúplatně pronajala do dlouhodobého užívání ZO ČSOP Kněžice. Již v průběhu roku 2015 bylo provedeno pokosení první části lokality o výměře zhruba 1 ha. V roce 2016 bude kosení rozšířeno na další část lokality o výměře cca 2 ha.

Fundraisingová část tohoto projektu se nám z časových důvodů nepodařila dotáhnout do konce. Prozatím byl vytipován seznam potencionálních „adoptivních“ firem v regionu, kde náš PS působí, včetně kontaktních údajů a sestaven dopis na vedení firmy. Zhotovena byla také tabulka lokalit k adopci obsahující roční finanční náklady na jejich údržbu. V dalším období bude dokončen katalog lokalit, který bude součástí adopčního balíčku pro sponzory, stejně tak i mapové podklady ke všem lokalitám v adoptivním seznamu. Tato zkušební aktivita by měla být završena v roce 2016 rozesílkou dopisu s nabídkou a návštěvou konkrétních vybraných firem.

Dále byly v rámci projektu zhotoveny terénní informační tabule, které byly umístěny u ohrad se stádem ovcí, aby poskytnuly veřejnosti, turistům či kolemjdoucím údaje o majiteli stáda, o tom, proč v dané lokalitě paseme a jak se chovat v případě, že člověk zjistí nějaké nedostatky v místě pastvy. Tabule byly vyrobeny v počtu 5 ks, aby mohly být používány paralelně na více místech. Jsou vyhotoveny z PVC, ve velikosti A3 a připevněny na dřevěném kůlu, který je pouze zatlučený do země.

V neposlední řadě byl v rámci projektu zakoupen nový křovinořez značky STIHL FS260 se základním příslušenstvím. Křovinořez bude využíván pro realizaci praktické péče na lokalitách pozemkového spolku.

Realizováno v rámci programu rozvoje pozemkových spolků Českého svazu ochránců přírody s grantovou podporou Ministerstva životního prostředí.

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Projekt "Záchrana společenstev suchých trávníků v údolí Vápovky", jehož nositelem je nezisková organizace Alka Wildlife, o.p.s. a ZO ČSOP Kněžice je partnerem, byl zahájen v roce 2014. Těžiště prací svěřených naší organizaci leželo především v roce 2015. Opatření v rámci projektu byly realizovány na celkové ploše 4,54 ha na pěti oddělených lokalitách v k.ú. Bílkov, Jersice a Červený Hrádek u Dačic. Ve všech případech se jedná o suché stráně v údolí vodního toku Vápovky, které nebyly dlouhodobě obhospodařované. Projekt byl podán do Operačního programu životního prostředí a spočívá především v obnově šetrného hospodaření na výše jmenovaných lokalitách. Jednalo se o tato opatření:

- 1) Asanační opatření- selektivní probírka náletových dřevin a odstranění stařiny
- 2) Pravidelná péče- pastva ovcí a kosení

V rámci projektu byl naplánován monitoring vlivu prováděných opatření na nejvýznamnější skupiny živočichů a rostlinná společenstva. V roce 2015 byl proveden základní průzkum stávajícího/počátečního stavu lokalit z hlediska vybraných skupin organismů. Plánován je i monitoring v průběhu následné péče po ukončení projektu, aby se srovnáním výsledků jednotlivých průzkumů mohl zhodnotit vliv provedených opatření a pravidelné péče na biodiverzitu lokalit. Podrobný popis jednotlivých lokalit naleznete v projektové dokumentaci na našem webu.

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj

Pro vodu,
vzduch a přírodu

GRANTY Z ISLANDU, LICHTENŠTEJNSKA A NORSKA

Nositelem projektu „Přírodní rozmanitost Vysočiny“ je Pobočka České společnosti ornitologické na Vysočině, ZO ČSOP Kněžice je partnerem v části týkající se zpracování regionálních seznamů pavouků, vybraných skupin brouků (rákosníčci, střevlíci, tesaříci) a vážek. Projekt byl zahájen v prosinci 2014 a potrvá do dubna 2016. Hlavní výstupy budou regionální seznam druhů vybraných skupin pro území kraje Vysočina, přehled nejvýznamnějších lokalit pro dané skupiny a informační brožury o vybraných skupinách. Součástí projektu je také organizace 8. a 9. ročníku odborného semináře pořádaného ZO ČSOP Kněžice.

V roce 2015 bylo na základě dostupných pramenů a vlastních údajů garanta této skupiny (Mgr. Aleš Jelínek) vybráno více než 100 vzácných či regionálně významných druhů pavouků v kraji Vysočina, pro které probíhá detailní zpracování jejich výskytu a současného rozšíření pomocí síťového mapování výskytu organismů. Terénní průzkum byl zaměřen na arachnofaunu mokřadních, převážně rašeliništních území (podrobně bylo dosud zpracováno celkem 13 lokalit). Zároveň však byl zahájen průzkum některých xerothermních lokalit převážně v říčních údolích, který bude dále pokračovat v průběhu celé sezóny 2016. Bylo rovněž zahájeno zpracování a mikroskopická determinace nasbíraného početného materiálu, včetně archivace významných nálezů v dokladové sbírce.

Garant pro vážky a brouky Ing. Václav Křivan dosud získal podklady o výskytu 54 druhů jednak na základě vlastních terénních mapování v předchozích letech, tak i v rámci projektu v roce 2015. V průběhu sezóny 2015 bylo vlastním mapováním získáno 310 záznamů. Dosud bylo shromážděno a excerpováno zhruba 50% dostupných literárních zdrojů a nepublikovaných zpráv. V první fázi projektu proběhlo sestavení regionálního seznamu pro území Vysočiny, který bude postupně doplňován v následujících obdobích trvání projektu o podrobné komentáře k výskytu a ohrožení vybraných druhů. Během sledovaného období se podařilo získat fotodokumentaci cca 80% druhů vážek z konkrétních lokalit v oblasti Vysočiny.

Co se týče brouků (střevlíků, tesaříků a rákosníčků) bylo této oblasti v první fázi projektu zpracováno cca 30% dostupných pramenů. Dále probíhala revize sbírek amatérských entomologů a muzeí. Dosud bylo zpracováno zhruba 50% známých sbírek. Významným zdrojem dat jsou také nepublikované výsledky průzkumů nebo monitoringu některých lokalit. Zároveň probíhala rešerše nepublikovaných zpráv a determinace materiálu získaného pomocí odchyťů v předchozích letech. Zahájena byla rešerše nálezů uvedených v databázi NDOP. Dosud bylo zpracováno zhruba 10% nálezů. Zpracovány byly regionální seznamy pro všechny tři sledované skupiny, které se postupně doplňují. Probíhá terénní průzkum střevlíků, tesaříků a rákosníčků na Vysočině. V rámci terénních průzkumů bylo ke konci října získáno za rok 2015 celkem 4200 záznamů. Dosud se podařilo získat fotodokumentaci k všem 19 zjištěným druhům rákosníčků, 125 druhům tesaříků a 105 druhům střevlíků.

Průběžně se připravují podklady pro přehled nejvýznamnějších lokalit vybraných skupin bezobratlých kraje Vysočina a pro komentovaný seznam všech zjištěných druhů v tomto území. Rovněž probíhá zpracování historických publikovaných i nepublikovaných údajů a sestavuje se bibliografie vybraných skupin zájmové oblasti. V rámci terénních průzkumů také probíhá fotodokumentace všech významných lokalit. Ve vyjmenovaných činnostech se bude pokračovat i v následujícím období.

Projekt byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska.

Mokřadní a stepní (tedy přesněji řečeno xerothermní a subxerothermní) biotopy patří k druhově nejzajímavějším, zároveň však k nejohroženějším společenstvům střední Evropy. Řada z nich je v péči či dokonce vlastnictví pozemkových spolků. Právě na ně je zaměřen projekt s názvem "*Ochrana našich nejohroženějších biotopů - mokřadů a stepí - prostřednictvím pozemkových spolků*", podpořený grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska. Projekt bude od 19.2.2015 do 30.4.2016 realizovat Český svaz ochránců přírody společně s třinácti partnery - jedenácti pozemkovými spolky, Výzkumným ústavem vodohospodářským T.G.Masaryka a kolegy z norské neziskové organizace Naturvernforbundet i Buskerud. Těžištěm projektu je péče o padesát vybraných lokalit, součástí jsou však i výzkumné aktivity, výměna zkušeností s norskými partnery a na závěr odborná konference.

ZO ČSOP Kněžice je jedním z realizátorů projektu, neboť již 8. rokem vede Pozemkový spolek Chaloupky. Podíl PS Chaloupky na tomto projektu zahrnuje zajištění péče o lokality Salátův kopec v Zašovicích (pastva ovcí, redukce dřevin), Údolí Radonínského potoka v Radoníně (pastva ovcí, redukce dřevin) a Šamonín u Brtnice (redukce dřevin, kosení, eliminace střepličky východní v tůních, zajištění zimoviště pro obojživelníky). Naším úkolem je také zpracování ochrannářských plánů pro lokality Salátův kopec a Údolí Radonínského potoka.

Podrobný popis 3 projektových lokalit v péči PS Chaloupky a provedených prací v rámci tohoto projektu v roce 2015 naleznete na našem webu.

Projekt byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska.

ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ V ROCE 2015

ZO ČSOP Kněžice účtuje postupy, které vycházejí z vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. ZO ČSOP Kněžice je plátcem daně z přidané hodnoty.

Rozvaha

Strana 1

ZO Českého svazu ochránců přírody Kněž IČ: 18825460

Rok: 2015

Dne: 09.02.2016

Tisk vybraných záznamů

Číslo účtu Název účtu	Počáteční stav	Obraty za období MD	Obraty za období D	Obraty rozdíl	Koncový stav
Aktiva					
021 Stavby	20 454 952,43	0,00	0,00	0,00	20 454 952,43
022 Samostatné hmotné movité věci a soubory	1 428 839,76	0,00	0,00	0,00	1 428 839,76
031 Pozemky	2 105 631,40	0,00	0,00	0,00	2 105 631,40
042 Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	15 700,00	284 000,00	0,00	284 000,00	299 700,00
081 Oprávky ke stavbám	-11 805 406,00	0,00	0,00	0,00	-11 805 406,00
082 Oprávky k samost. hmotným movitým věcem	-734 454,66	0,00	0,00	0,00	-734 454,66
124 Zvířata	68 954,15	0,00	0,00	0,00	68 954,15
132 Zboží na skladě a v prodejnách	145 969,89	0,00	0,00	0,00	145 969,89
211 Pokladna	18 211,40	537 687,00	523 615,00	14 072,00	32 283,40
213 Ceniny	3 000,00	0,00	0,00	0,00	3 000,00
221 Účty v bankách	160 676,97	8 083 287,00	7 212 029,03	871 257,97	1 031 934,94
261 Peníze na cestě	-20 000,00	1 994 000,00	1 994 000,00	0,00	-20 000,00
311 Odběratelé	965 763,82	5 115 098,78	5 758 240,55	-643 141,77	322 622,05
314 Poskytnuté provozní zálohy a zálohy na zás	282 191,46	93 750,50	14 741,98	79 008,52	361 199,98
315 Ostatní pohledávky	1 049 000,00	202 170,00	1 285 226,00	-1 083 056,00	-34 056,00
335 Pohledávky za zaměstnanci	1 350,00	41 850,00	26 919,00	14 931,00	16 281,00
345 Ostatní daně a poplatky	0,00	42 000,00	42 000,00	0,00	0,00
346 Nároky na dotace a ost. zúct. se státním roz	-12 873,82	381 487,93	395 700,69	-14 212,76	-27 086,58
349 Vyrovnávací účet pro DPH	0,00	166 346,55	166 346,55	0,00	0,00
370 Jiné pohledávky a závazky	19 000,00	2 550,00	21 550,00	-19 000,00	0,00
378 Jiné pohledávky	112 332,00	25 115,00	55 047,00	-29 932,00	82 400,00
381 Náklady příštích období	1 500,00	0,00	1 500,00	-1 500,00	0,00
391 Opravná položka k pohledávkám	-764 492,64	764 492,64	0,00	764 492,64	0,00
Aktiva celkem	13 495 846,16	17 733 835,40	17 496 915,80	236 919,60	13 732 765,76
Pasiva					
321 Dodavatelé	468 853,52	1 819 638,23	2 115 241,34	295 603,11	764 456,63
325 Ostatní závazky	1 245 217,00	743 469,19	91 000,00	-652 469,19	592 747,81
331 Zaměstnanci	91 297,00	2 538 364,00	2 506 536,00	-31 828,00	59 469,00
336 Zúčtování s institucemi sociál. zabezpečení	85 686,00	579 618,00	598 038,00	18 420,00	104 106,00
342 Ostatní přímé daně	-59 617,00	3 303,00	100 807,00	97 504,00	37 887,00
343 Daň z přidané hodnoty	343 591,17	699 158,70	830 627,41	131 468,71	475 059,88
345 Ostatní daně a poplatky	-3 300,00	16 220,00	15 420,00	-800,00	-4 100,00
379 Jiné závazky	454 728,67	304 991,00	961 965,32	656 974,32	1 111 702,99
383 Výdaje příštích období	8 000,00	8 000,00	0,00	-8 000,00	0,00
384 Výnosy příštích období	0,00	0,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00
900 Vlastní jmění	1 505 286,31	0,00	0,00	0,00	1 505 286,31
901 Vlastní jmění	5 691 243,50	0,00	0,00	0,00	5 691 243,50
911 Fondy	3 175 684,64	0,00	0,00	0,00	3 175 684,64
931 Výsledek hospodaření ve schvalovacím říze	-30 824,65	0,00	0,00	0,00	-30 824,65
959 Ostatní dlouhodobé závazky	520 000,00	520 000,00	0,00	-520 000,00	0,00
Pasiva celkem	13 495 846,16	7 232 762,12	7 279 635,07	46 872,95	13 542 719,11
Hospodářský zisk za období				190 046,65	
Hospodářský zisk celkem					190 046,65

Výsledovka

Strana 1

ZO Českého svazu ochránců přírody Kněž IČ: 18825460

Rok: 2015

Dne: 09.02.2016

Tisk vybraných záznamů

Číslo účtu Název účtu	Počáteční stav	Obraty za období MD	Obraty za období D	Obraty rozdíl	Koncový stav
Náklady					
501 Spotřeba materiálu	0,00	526 922,91	0,00	526 922,91	526 922,91
502 Spotřeba energie	0,00	57 892,22	0,00	57 892,22	57 892,22
504 Prodané zboží	0,00	185 716,96	0,00	185 716,96	185 716,96
511 Opravy a udržování	0,00	179 316,58	0,00	179 316,58	179 316,58
512 Cestovné	0,00	32 796,00	0,00	32 796,00	32 796,00
518 Ostatní služby	0,00	1 653 019,81	0,00	1 653 019,81	1 653 019,81
521 Mzdové náklady	0,00	1 329 937,00	0,00	1 329 937,00	1 329 937,00
524 Zákonné sociální pojištění	0,00	452 505,00	0,00	452 505,00	452 505,00
527 Zákonné sociální náklady	0,00	53 890,00	0,00	53 890,00	53 890,00
531 Daň silniční	0,00	6 050,00	0,00	6 050,00	6 050,00
532 Daň z nemovitostí	0,00	9 370,00	0,00	9 370,00	9 370,00
538 Ostatní daně a poplatky	0,00	42 000,00	0,00	42 000,00	42 000,00
543 Odpis nedobytné pohledávky	0,00	764 492,64	0,00	764 492,64	764 492,64
544 Úroky	0,00	63 250,53	0,00	63 250,53	63 250,53
549 Jiné ostatní náklady	0,00	51 955,75	0,00	51 955,75	51 955,75
581 Poskytnuté příspěvky zúčtované mezi orgar	0,00	6 400,00	0,00	6 400,00	6 400,00
Náklady celkem	0,00	5 415 515,40	0,00	5 415 515,40	5 415 515,40
Výnosy					
602 Tržby z prodeje služeb	0,00	0,00	4 070 411,15	4 070 411,15	4 070 411,15
604 Tržby za prodané zboží	0,00	0,00	342 812,93	342 812,93	342 812,93
644 Úroky	0,00	0,00	7,40	7,40	7,40
659 Zúčtování opravných položek	0,00	0,00	764 492,64	764 492,64	764 492,64
682 Přijaté příspěvky (dary)	0,00	0,00	46 000,00	46 000,00	46 000,00
684 Přijaté členské příspěvky	0,00	0,00	350,00	350,00	350,00
691 Provozní dotace	0,00	0,00	381 487,93	381 487,93	381 487,93
Výnosy celkem	0,00	0,00	5 605 562,05	5 605 562,05	5 605 562,05
Hospodářský zisk za období				190 046,65	
Hospodářský zisk celkem					190 046,65

LIDÉ KOLEM ZO ČSOP KNĚŽICE

Základní organizace ČSOP Kněžice měla k 31.12.2015 tyto členy:

Bříza David, Břízová Eva, Bureš Vladislav, Dohnal Jiří, Feikusová Kateřina, Hábová Vlasta, Jelínek Aleš, Křivan David, Křivan Karel, Křivan Václav, Křivanová Amálie, Křivanová Pavlína, Kucharič David, Kvasnička Jiří, Machát František, Machátová Iveta, Machátová Markéta, Pechová Jitka, Pelikánová Marcela, Saláková Veronika, Suchá Iva, Špaček František, Špaček Jiří, Zetěk Jozef, Zetková Jana.

Naše poděkování patří především všem členům ZO ČSOP Kněžice a pracovníkům Chaloupek, o.p.s., bez jejich pomoci by naše každodenní práce nebyla tak elegantní.

